

ARCHEOLOGIENOTA AALST (HOFSTADE) – LINDEVELD

J. CLAESSEN, B. VAN GENECHTEN, G. VERBEELEN,
E. DIRIX, E. AUDENAERT, K. BOUCKAERT
& E. KEERSMAEKERS

JUNI 2018

Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Aalst (Hofstade) – Lindeveld

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Giel Verbeelen,
Evelien Audenaert, Kevin Bouckaert & Emma Keersmaekers

Opdrachtgever

Cvba Dewaco - Werkerswelzijn

Projectnummer

2018E231

Plaats en datum

Kortenaken, 20 juni 2018

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2018E231

ISSN 2034-5615

© 2018 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	<i>4</i>
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksoopdracht</i>	<i>4</i>
1.3	<i>Doelstellingen</i>	<i>7</i>
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	<i>7</i>
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	<i>7</i>
2	Huidige & toekomstige situatie	8
2.1	<i>Huidige situatie</i>	<i>8</i>
2.2	<i>Toekomstige situatie</i>	<i>10</i>
3	Bureauonderzoek	12
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	<i>12</i>
3.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data.....</i>	<i>17</i>
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen</i>	<i>20</i>
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	<i>29</i>
4	Resultaten bureauonderzoek	31
4.1	<i>Algemeen</i>	<i>31</i>
4.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	<i>31</i>
4.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	<i>32</i>
4.4	<i>Programma van maatregelen</i>	<i>34</i>
5	Bibliografie	35
6	Figurenlijst.....	36
7	Plannenlijst.....	37

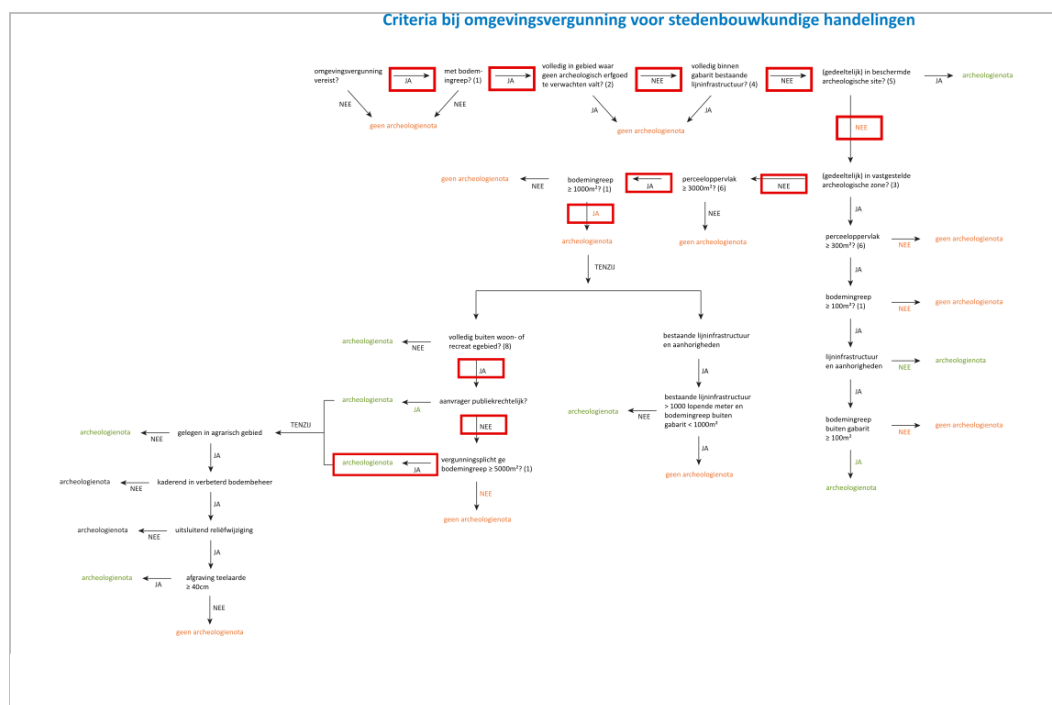
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

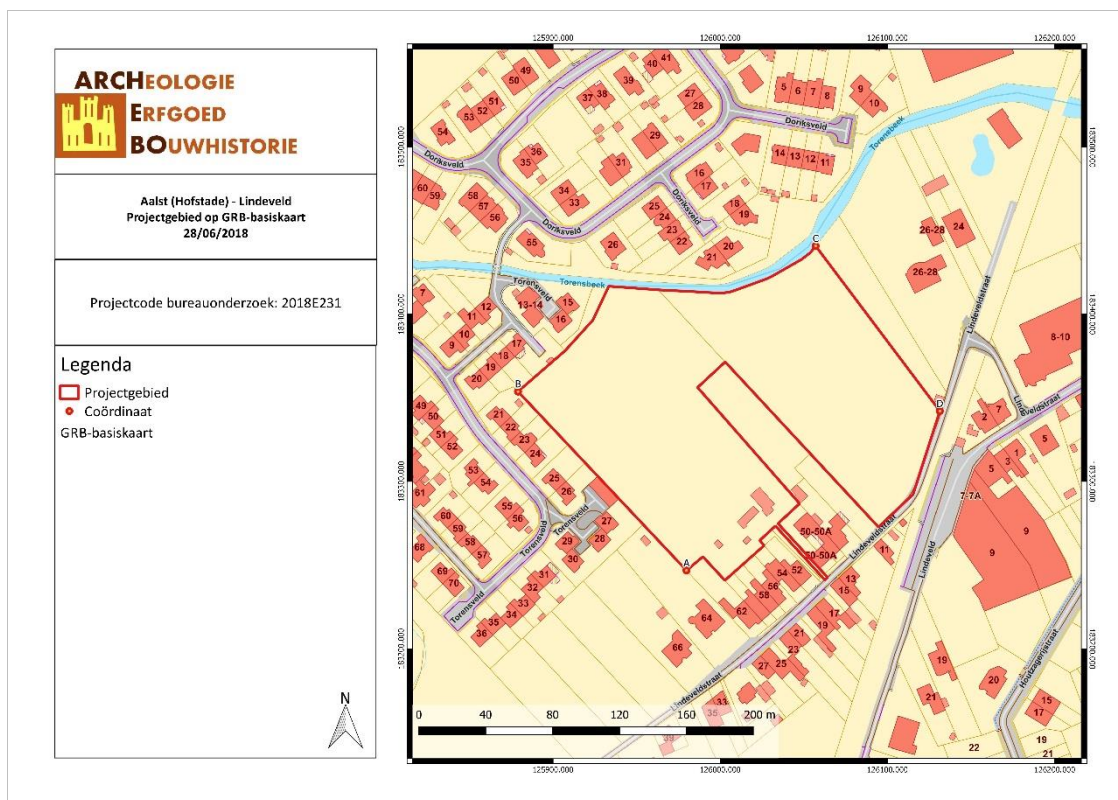
Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van Cvba Dewaco - Werkerswelzijn een archeologienota opgemaakt voor de bouw van 41 woningen, elk met eigen tuin en een verharde wegen die de huizen met het wegennet verbindt. Verder wordt een groenzone voorzien en wordt de Torenbeek deels omgeleid zodat het doorheen het projectgebied loopt. Er worden twee bruggen over deze nieuwe vertakking voorzien, één voetgangersbrug in hout en één betonnen brug die toegankelijk is voor auto's. Midden in de groenzone wordt nog een groot gebouw(?) ingepland.

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in juni 2018 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. Contactpersoon bij de opdrachtgever, Cvba Dewaco - Werkerswelzijn, was Cathérine Vincent. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde

werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

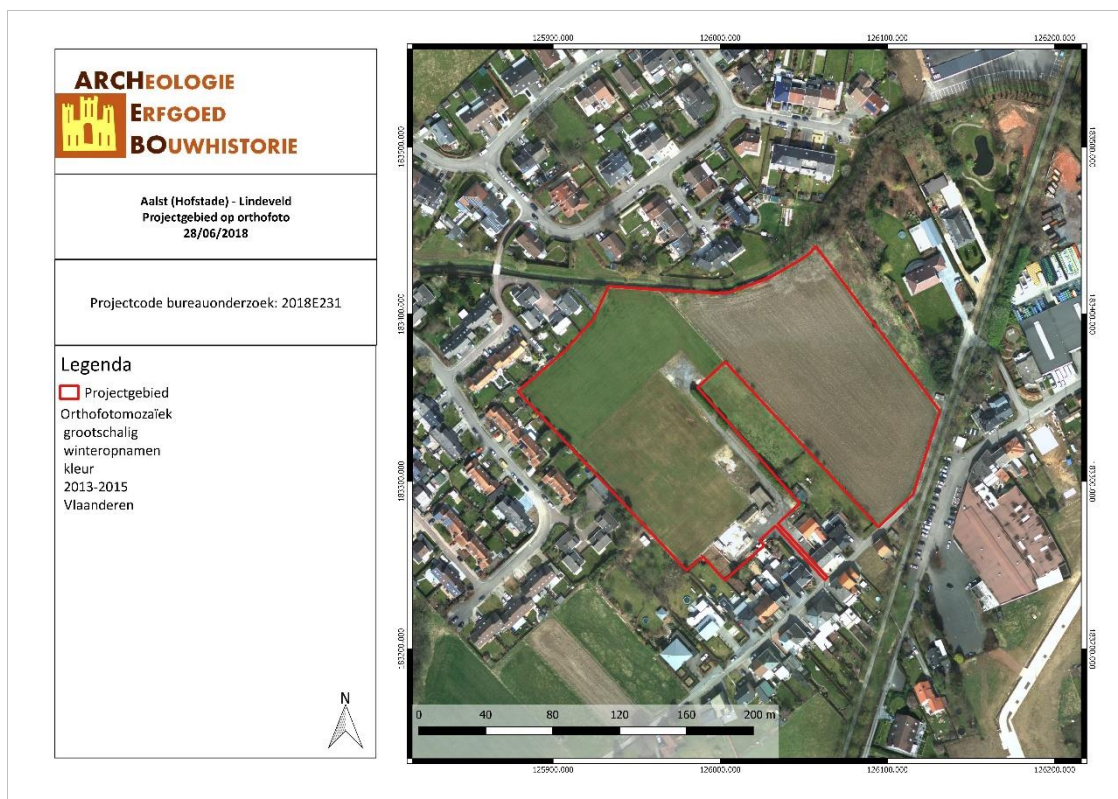
Administratieve fiche			
Naam site:	Aalst (Hofstade) – Lindeveld		
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem		
Ligging:	Provincie Oost-Vlaanderen, Aalst, Hofstade, Lindeveld		
Kadaster:	Gemeente Aalst, 5 ^e afdeling, sectie C, nrs. 885C en 341C		
Coördinaten:	A	X	125979,802
		Y	183246,817
	B	X	125879,062
		Y	183353,774
	C	X	126057,017
		Y	183440,783
	D	X	126131,296
		Y	183342,092
Opdrachtgever:	Cvba Dewaco – Werkerswelzijn Steenweg 439 9470 Denderleeuw		
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaken		
Projectcode bureauonderzoek:	2018		
Projectleiding:	Jan Claesen		
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014		
Bewaarplaats archief:	Cvba Dewaco - Werkerswelzijn		
Grootte projectgebied:	Ca. 26682 m ²		
Uitvoeringsperiode:	Juni - juli 2018		
Reden van de ingreep	Ontwikkeling van het projectgebied naar verschillende huizen		
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.		
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, verstoring, ...		

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

HOLI/18/06/28/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2018)

HOLI/18/06/28/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een uitgesteld onderzoek aangezien de bestaande bebouwing in eerste instantie gesloopt moet worden vooraleer archeologisch onderzoek mogelijk is. De nutsleidingen zijn eveneens nog aanwezig en bevinden zich op een ongekende locatie en houdt hierdoor een veiligheidsrisico in. De sloop (werken aan de fundamenteën, onder het maaiveld) van de aanwezige woning mag enkel uitgevoerd worden onder begeleiding van een erkend archeoloog. Tevens zijn de percelen nog niet in eigendom.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Momenteel wordt het rechtse deel van het projectgebied ingenomen als akkerland. Het linkse deel is voor het grootste deel grasland, met in het zuiden nog enkele gebouwen en betonnen verharding.

Figuur 4: Huidige toestand van het projectgebied(2DVW Bvba., 2018)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Op het terrein zal door de opdrachtgever eerst de bestaande bebouwing slopen. De werken bestaan uit de bouw van 42 woningen en een appartementsgebouw met onderkeldering tot -3,20m maaiveldniveau. in het noorden van het projectgebied. Er wordt een verharde weg voorzien die de woningen met het wegennet verbindt via het noorden en het zuiden van het projectgebied. Er worden twee speelvelden aangelegd, elk bij een cluster woningen. Verder wordt een groen waterlandschap voorzien rondom het appartementsgebouw, dat tevens een publieke zone zal worden. De waterpartijen worden tot -1,20m ingegraven. Tenslotte worden er twee bruggen ingepland, één rechtstreeks over de Torenbeek en één over de waterpartij op het projectgebied.

De toekomstplannen met snedes worden in bijlage aan deze archeologienota toegevoegd.

Figuur 7: Situering van het toekomstplan op het projectgebied (2DVW bvba., 2018)

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

De gebruikte kaarten werden in georeferencerde vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplot om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

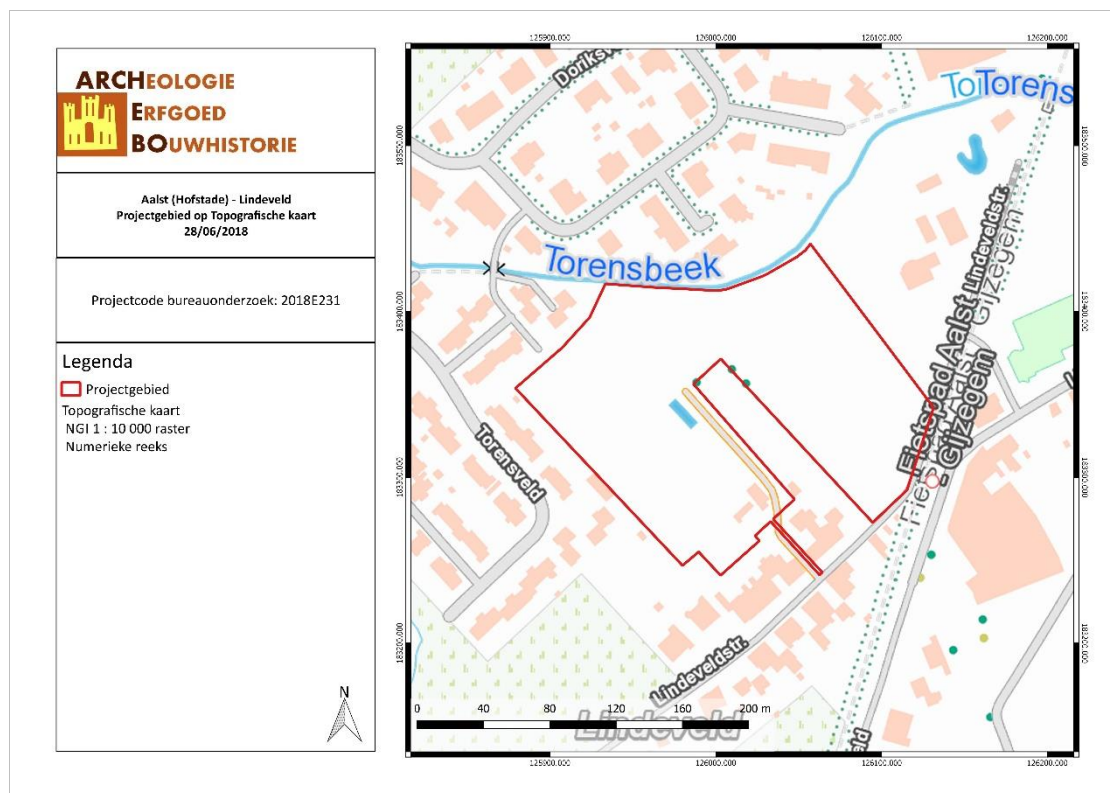
3.1.1 Topografische situering

Het projectgebied ligt in Aalst, in de Denderstreek.

Het projectgebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 10.1 en 11.8 meter boven de zeespiegel.

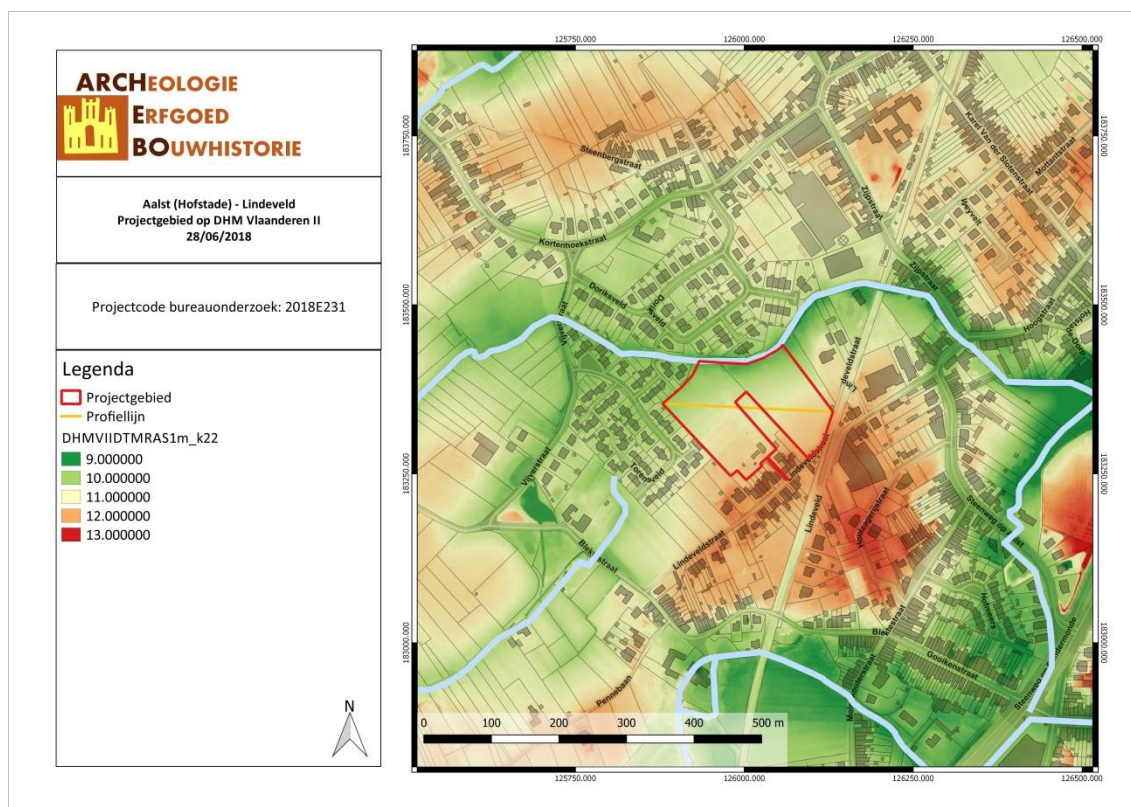
Hydrografisch ligt het noordelijk gedeelte van het terrein in de vallei van de Torensbeek. Deze grenst in het noorden aan het onderzoeksgebied.

Topografisch gezien ligt het onderzoeksgebied in een gradientzone. Het noordelijk gedeelte grenst aan de Torensbeek met een stuk natte vallei. Naar het zuiden toe gaat de gradiënt over naar een droog plateau. Dit is ook terug te vinden in de bodemsequenties die hydrografisch van klasse d naar b stijgen van noord naar zuid. Dergelijke situatie zorgt voor een groot ecologische variatie, wat een sterke aantrekkingsfactor kan zijn voor de prehistorische mens.

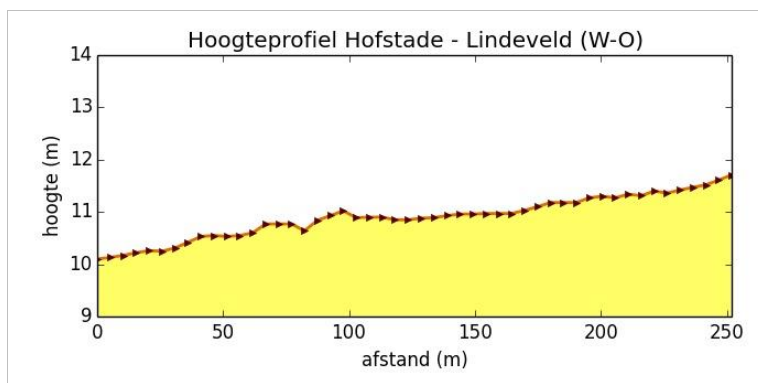
HOLI/18/06/28/5 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2018).

HOLI/18/06/28/6 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2018).

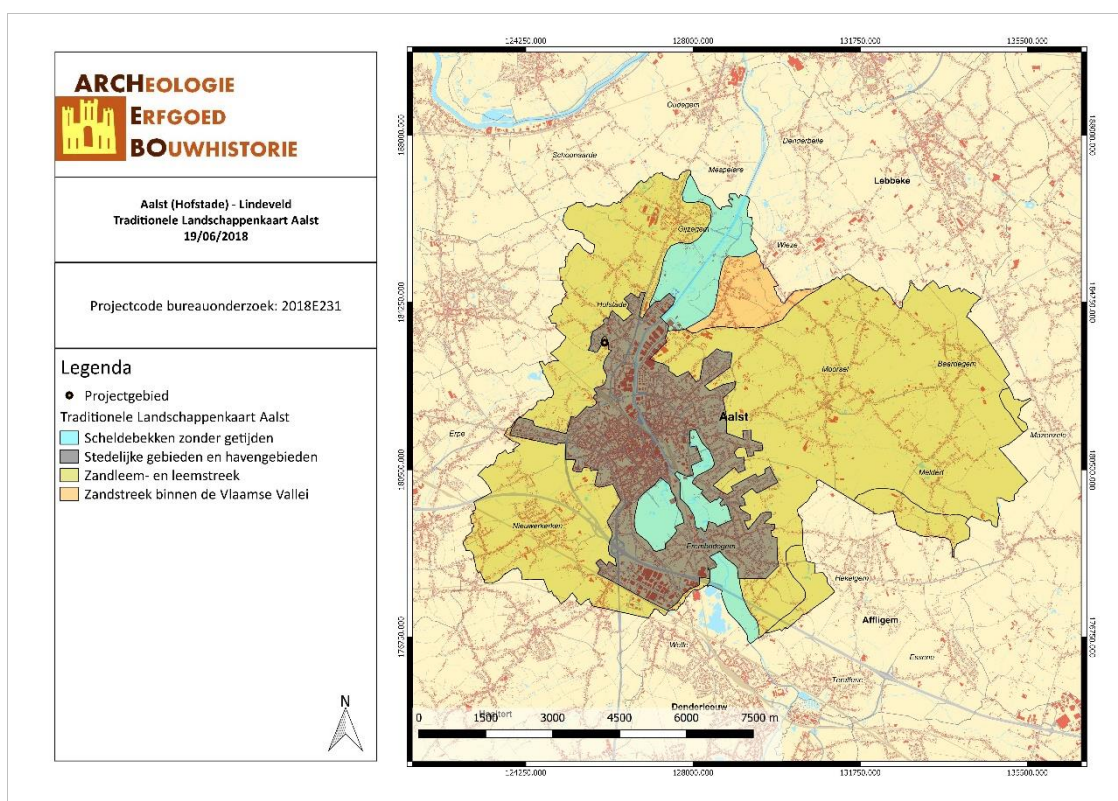

Figuur 11: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in W-O richting (Geopunt, 2018).

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied is volgens de Traditionele Landschappenkaart gekarteerd als 'Zandleem- leemstreek'.

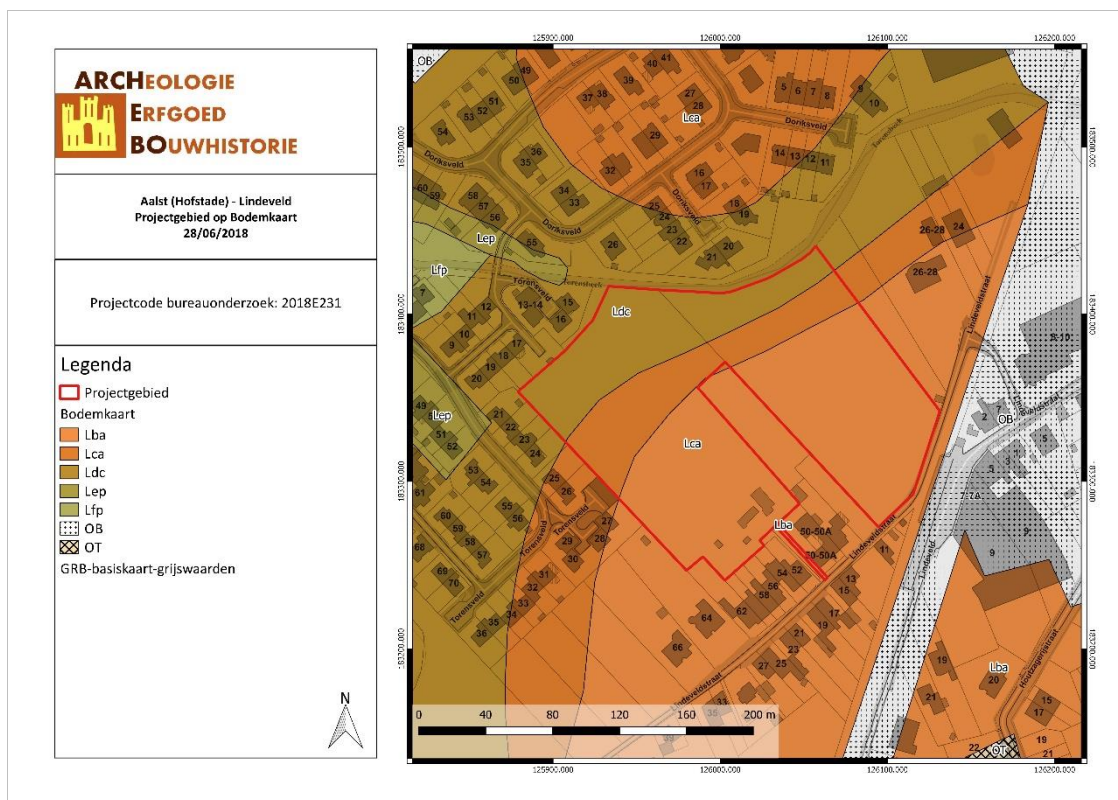
HOLI/18/06/28/7 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Aalst aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2018)

3.1.2.2 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als Ldc, Lca en Lba. In het noorden van het projectgebied ligt een Ldc bodem is een matig gleyige zandleemgrond met sterk gevlekte textuur B horizont. In het centrum ligt een Lca bodem, een zwak gleyige zandleemgrond met textuur B horizont. Tenslotte wordt het overgrote deel wordt gekarteerd als Lba, een droge zandleemgronden met textuur B horizont.¹

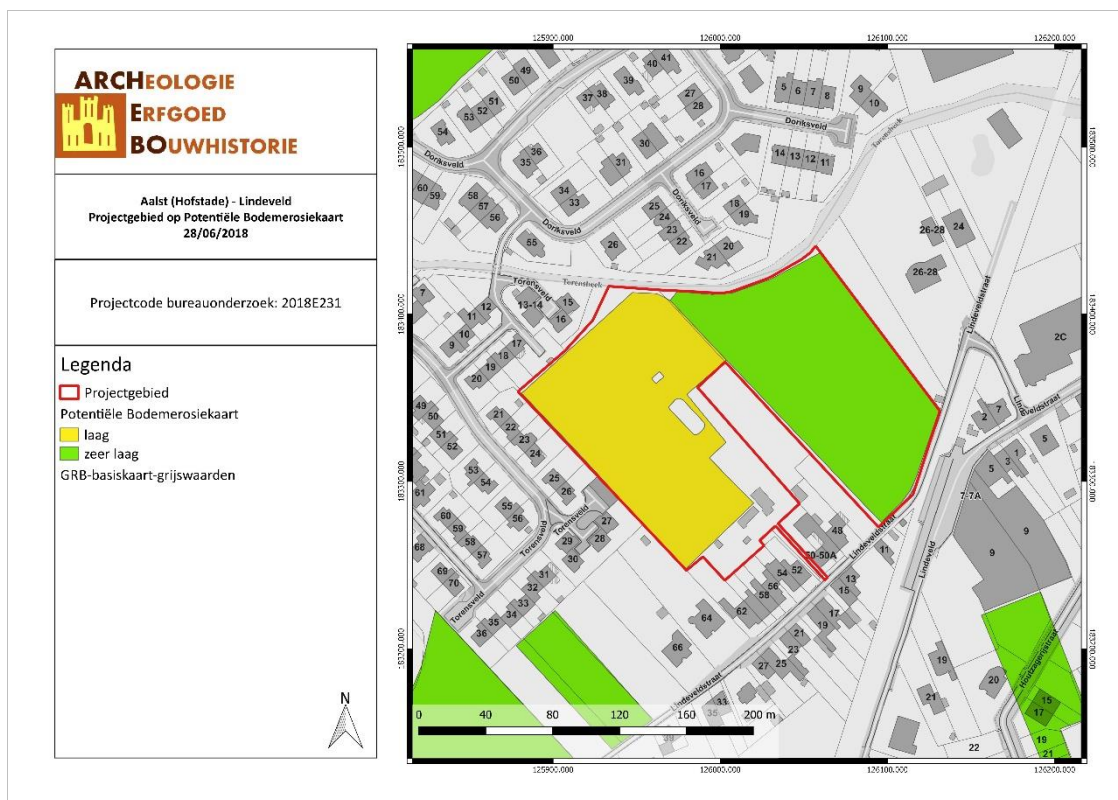
¹ E. Van Ranst en C. Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart (Schaal 1:20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000).

HOLI/18/06/28/8 - Digitale aanmaak

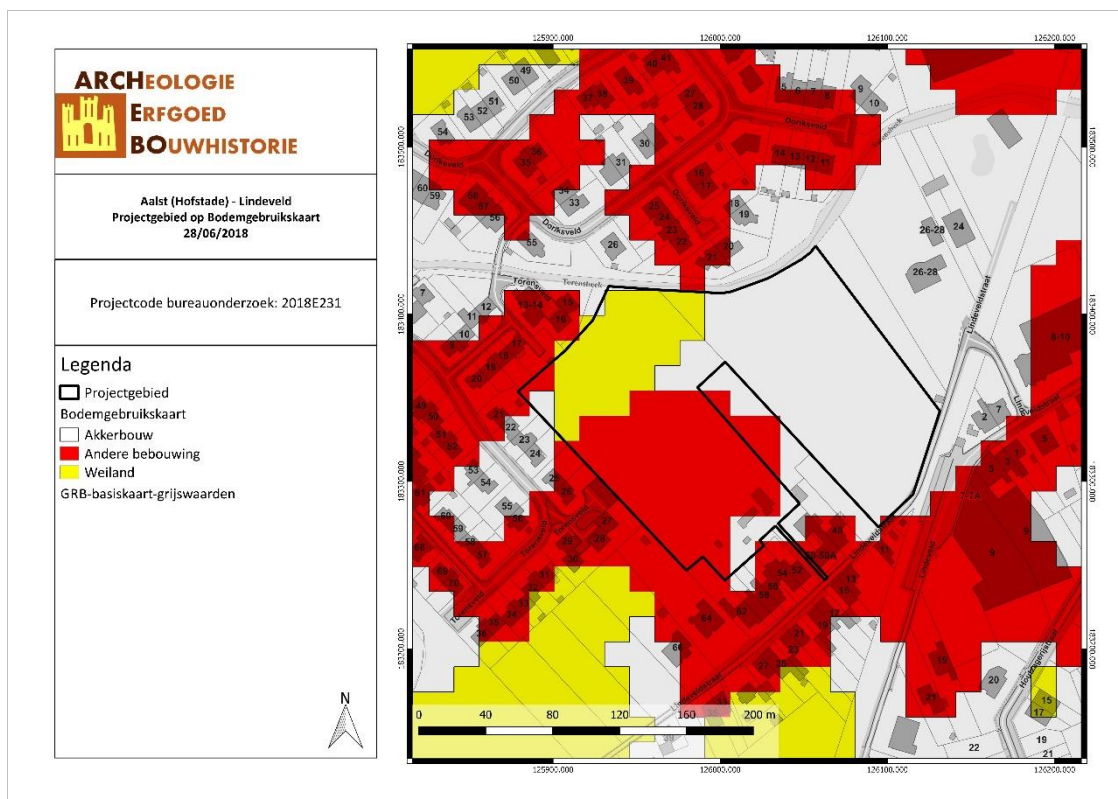
Figuur 13: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2018).

Op de Potentiële bodemerosiekaart is het projectgebied gekarteerd als laag en zeer laag. Volgens de bodemgebruikskaart ligt het projectgebied in het noordoosten binnen akkerbouw, het noordwesten binnen weiland en zuiden als andere bebouwing.

HOLI/18/06/28/9 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2018).

HOLI/18/06/28/10 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2018).

3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

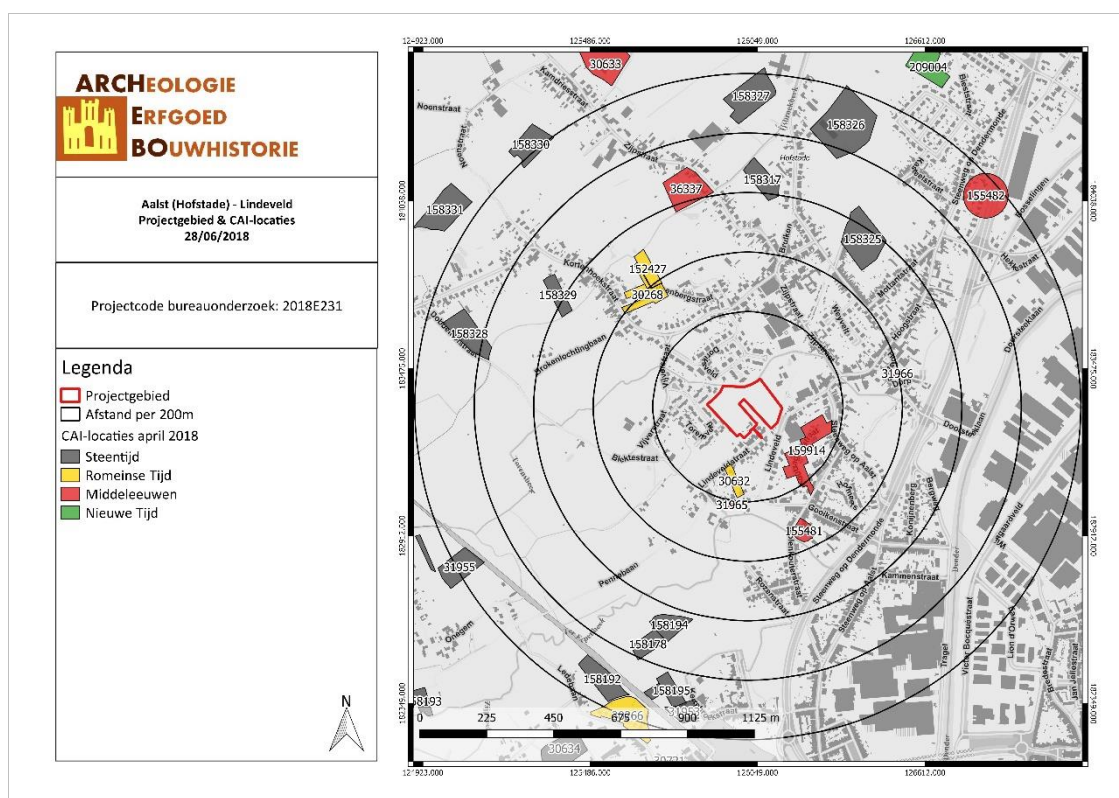
3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische inventaris toont wel verschillende vondsten in de directe omgeving, 100 meter zuidoostwaarts. Bij een mechanische prospectie werden lijnelementen en een cluster van kleine kuilen en grachten aangetroffen met in sommige sporen laat- en postmiddeleeuwse vondsten. Op 200m ten zuiden werd een Romeinse gebouwplattegrond ontdekt tijdens een opgraving (CAI 30632), waarbij overblijfselen van Romeinse muren, tal van dakpannen en imbrices en inheems aardewerk werden gevonden. Hieronder ligt de CAI-nummer 31965, Hoeve Overmolen, een hoeve met bakstenen gebouwen onder zadeldaken, gegroepeerd in U-vorm rondom een gekasseide binnenplaats, en met alleenstaand molenhuis. Op 300 meter van het projectgebied ligt Hof ter Beke, een Laatmiddeleeuwse site met Walgracht (CAI 155481). Parochiekerk O. -L. -Vrouw-Hemelvaart (CAI 31966) ligt 400m ten oosten, opgravingen in het koor van de gotische kerk brachten sporen van een romaanse en nog oudere voorloper aan het licht. Tijdens de opgraving aan de Steenbergstraat werd een Gallo-Romeinse tempel/fanum (CAI 30268) gevonden. Vlakbij werd ook een Romeinse vondst gedaan, een fibula (CAI 152427) die duidelijk in verband te brengen is met de Romeinse tempel. Op ca. 600m werden door middel van prospectie drie Steentijd vondsten gedaan ten noorden van het projectgebied. Vondst met CAI-nummer 158329 is een onbekend werktuig met steile, directe retouches, CAI-nummer 158317 is een gelijkaardig werktuig en drie afslagen en CAI-nummer 158325 is een fragment van een schrabber en 6 afslagen. Verder ligt er ook nog een site met walgracht (CAI 36337) aan de Zijpstraat. Ten zuiden – zuidwesten van het plangebied ligt een concentratie van steentijdvondsten tussen ca. 600 tot 1000m. Bij CAI nummers 158194, 158178 en 158192 werden bij veldprospectie afslagen gevonden. CAI nummer 158195 zijn twee gepolijste afslagen en een verbrand, onbepaald werktuig. Tenslotte werd tevens bij veldprospectie een kern, twee schrabbers en een fragment van een gepolijste bijl ontdekt. Vlakbij op 1000 meter werd een toevalsvondst gedaan, hier werden Romeinse glasscherven, marmerfragmenten en zandstenen gewichten gevonden. Verder ten zuidwesten werd ook een diversiteit aan lithisch materiaal gevonden, hoewel er geen werktuigen bij waren. Ook ten noordwesten liggen verschillende steentijd vondsten, bij CAI nummer 15328 verschillende afslagen en een kern, bij 158330 een afslag en bij 158331 drie afslagen en een afslagschrabber. Op 1200 meter ten noordwesten werd door middel van veldprospectie een site met walgracht (CAI 30633) gelokaliseerd. Ook ten noorden van het plangebied liggen op ca. 900 meter twee steentijdvondsten. CAI nummer 158327 zijn vier afslagen, waarvan drie verbrand waren en CAI nummer 158326 zijn een kern en acht afslagen. Op ca. 1000 meter ligt Hof te Wachene (155482), een kasteel met bijbehorend hof en kapel, omgeven door een grachtenpartij. Tenslotte werden er via mechanische prospectie paalkuilen en greppels uit de Nieuwe Tijd gevonden.

In de ruime omgeving van maximum 1200 meter bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft onder meer:

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
36337	Site met Walgracht	Late Middeleeuwen
30268	Gallo-Romeinse tempel	Romeinse Tijd
30266	Vondstenconcentratie	Romeinse Tijd
31953	Lithisch Materiaal	Steentijd
31955	Lithisch Materiaal	Steentijd
31966	Parochiekerk O.-L.-Vrouw-Hemelvaart	Middeleeuwen
30633	Site met Walgracht	Middeleeuwen
31965	Hoeve Overmolen	Late Middeleeuwen

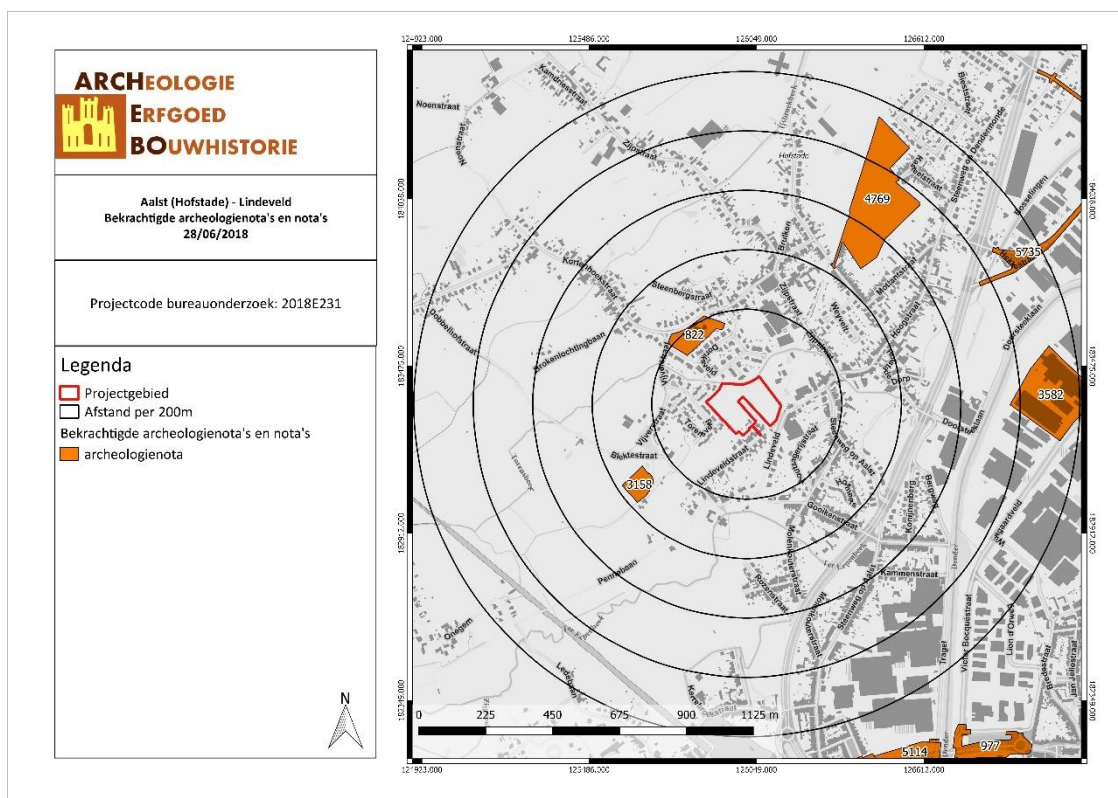
152427	Kortenhoekstraat I	Romeinse Tijd
155481	Hof ter Beken	Late Middeleeuwen
155482	Hof ter Wachene	Middeleeuwen
30632	Gebouwplattegrond	Romeinse Tijd
158178	Lithisch materiaal	Steentijd
158192	Lithisch materiaal	Steentijd
158194	Lithisch materiaal	Steentijd
158195	Lithisch materiaal	Steentijd
158317	Lithisch materiaal	Steentijd
158325	Lithisch materiaal	Steentijd
158326	Lithisch materiaal	Steentijd
158327	Lithisch materiaal	Steentijd
158328	Lithisch materiaal	Steentijd
158329	Lithisch materiaal	Steentijd
158330	Lithisch materiaal	Steentijd
158331	Lithisch materiaal	Steentijd
159914	Blekestraat II	Late Middeleeuwen
209004	Biestraat	Nieuwe Tijd

HOLI/18/06/28/11 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2018).

3.2.2 Bekrachtigde archeologienota's en nota's

HOLI/18/06/28/12 - Digitale aanmaak

Figuur 17: Kaart met aanduiding van het projectgebied en bekrachtigde archeologienota's en nota's (CAI, 2018).

In oktober 2016 werd bureauonderzoek gedaan door Adede Bvba. voor een site aan de Kortenhoekstraat, op 200 meter van het projectgebied. Hier werd geadviseerd om een proefsleuvenonderzoek op te leggen. Hierbij wordt wel vermeld dat wanneer er mogelijkheid is om goed bewaarde concentraties lithisch materiaal te vinden, men kan overschakelen naar archeologische boringen, met het oog op het vaststellen van Steentijdsites.²

Er werd een archeologienota opgesteld voor de site aan de Blektestraat, op 300 meter van het projectgebied, door Solva. Ook hier werd geadviseerd voor een proefsleuvenonderzoek.³

Ter hoogte van het Weyveld werd een archeologienota opgesteld voor een nog op te graven weg die bij een reeds opgegraven gebied behoort. Men oordeelde hier dat ter hoogte van de weg de ondergrond al verstoord werd van 0.5 tot 1.0 m diepte. Er werd geen verder onderzoek geadviseerd.⁴

In december 2017 werd een bureauonderzoek uitgevoerd door Solva, voor een site aan de Hekkestraat. In dit geval oordeelden zij dat verder onderzoek niet aangewezen was, gezien het lijnvormig tracé van de werken en het reeds ingerichte terrein, natte bodems en dikke alluviale pakketten.⁵

² Adede Bvba., "Vooronderzoek Aalst Kortenhoekstraat" (Adede bvba), geraadpleegd op 21 juni 2018, <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/822/>

³ Solva, "Vooronderzoek Aalst Hofstade – Blektestraat" (Solva), geraadpleegd 21 juni 2018, <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3158>.

⁴ VU hbs archeologie, "Vooronderzoek Hofstade (Aalst) – Weyveld" (VUHbs archeologie), geraadpleegd 21 juni 2018, <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/4769>.

⁵ Solva, "Vooronderzoek Aalst Hofstade – Hekkestraat", (Solva), geraadpleegd op 21 juni 2018, <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/5735>.

Tenslotte werd een archeologienota opgesteld door ABO nv, voor een site aan de Wijngaardveld, op 800 meter van het projectgebied. In dit geval werd geoordeeld dat de ondergrond dermate verstoord is dat het potentieel aan kennisvermeerdering nihil is. Er werd dus geopteerd om geen verder onderzoek op te leggen.⁶

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Hofstade komt van het Germaanse ‘hofa-’ wat boerderij en ‘stadi-’ dat plaats betekend. Het is dus grond waarop een huis staat, stond of kan staan.⁷

De dorpskern ontstond langs de oude Dender en ontwikkelde zich verder langs de Hoogstraat (of Heirbaan) en de Zijpstraat naar de Kamdriesstraat. Op de Steenweg werden grondvesten van een Romeins gebouw en vaatwerk gevonden, daterend van 70 – 100 n. C. Hofstade werd voor de eerste keer vermeld in 1096 en leert dat de Abdij van Vorst hier grote eigendommen had. De Heren van Hofstade hadden toen een heerlijkheid die later het persoonlijke bezit werd van de Graaf van Vlaanderen. In 1630 ging dit naar de baron van Lede, Willem Bette, die ze tot 1792 beheerden. Dankzij de vruchtbare bodem was Hofstade voorheen een typisch landbouwdorp met enkele zeer belangrijke omwalde hoeven.⁸

3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn.

Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijker bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

Vooreerst worden enkele pre-19de -eeuwse cartografische bronnen behandeld zoals de Villaretkaart en de Ferrariskaart. De Villaretkaart (ca. 1745-48) toont dat door het projectgebied een weg liep en langs deze weg in het zuidwesten bebouwing aanwezig was. Op de Ferrariskaart valt af te leiden dat zowel de weg als de bebouwing niet meer aanwezig is en het volledige projectgebied wordt ingenomen door akkerland.

⁶ ABO nv., “Voornonderzoek Aalst Aalst Wijngaardveld”, (ABO nv.), geraadpleegd op 21 juni 2018, <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3582>.

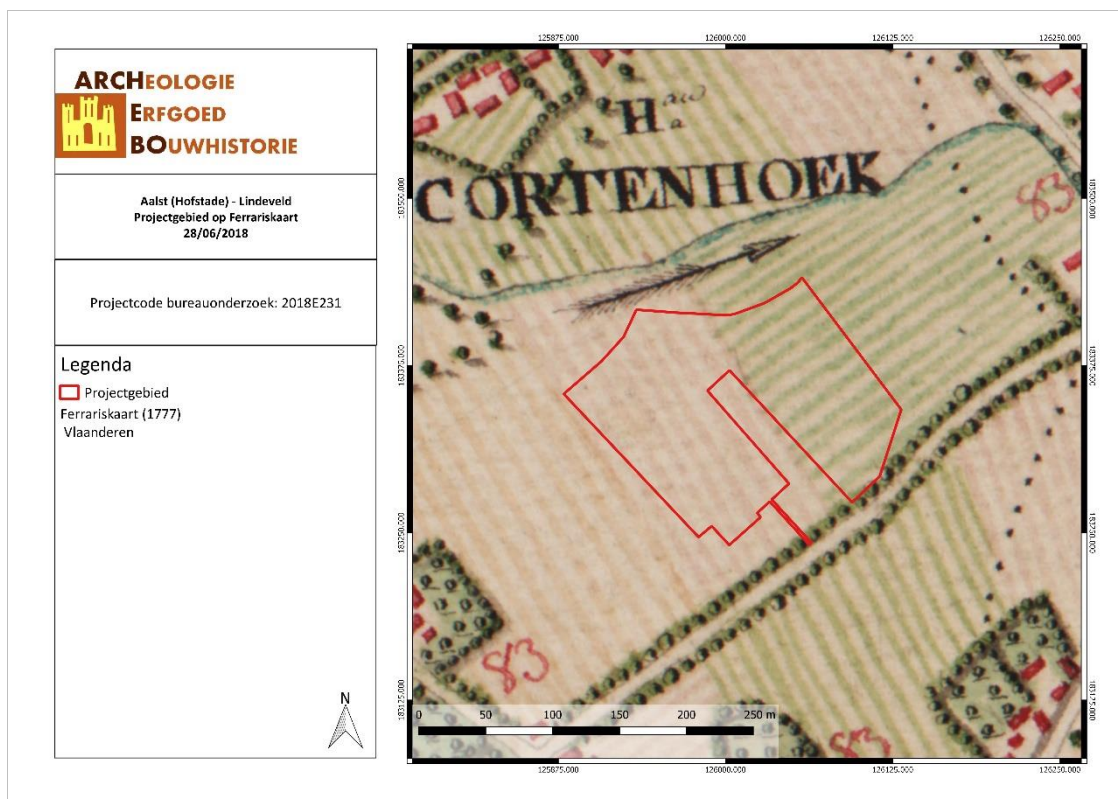
⁷ Maurits Gysseling, Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland vóór 1226 (Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek, 1960), 501.

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Hofstade [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120314> (geraadpleegd op 21 juni 2018).

HOLI/18/06/28/13 - Digitale aanmaak

Figuur 18: Detail uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018).

HOLI/18/06/28/14 - Digitale aanmaak

Figuur 19: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018).

Vervolgens worden vier cartografische bronnen uit de 19de eeuw vergeleken. De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.⁹ De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferriskaarten uit de periode 1771-1778. Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Een vierde bron is de topografische kaart van 1873.

Op 19de-eeuwse cartografische bronnen is het terrein onbebouwd weergegeven. De Atlas der Buurtwegen toont het projectgebied verdeelt over twee percelen. Er loopt ook een voetweg (sentier) van het noorden naar het zuidwesten. De Vandermaelenkaart toont het projectgebied niet specifiek gekarteerd. Er kan dus geen uitspraak gedaan worden over het gebruik van het terrein gedurende deze periode. Er wordt wel een nieuwe weg aangeduid op de kaart die van het noordoosten naar het zuiden langs het projectgebied loopt. De Popp-kaart toont het projectgebied verdeeld over verschillende percelen. Percelen met nummers 337, 338, 339 en 340 zijn allen van Johannes-Baptiste Pannekoek, een landbouwer en worden allemaal gekarteerd als 'land'. Perceelnummer 341a behoort tot burgemeester Franciscus Callebout en is eveneens gekarteerd als 'land'. Perceelnummer 341c werd niet teruggevonden.

Art. 550. — Pannekoek, Joannes-Baptiste, zoon
Cornelis, landb., Hofstade.

B	422	Huis	1,60	8	1,82	87,00
	425	Tuin	3,50	1	5,01	
A	96	Land	29,50	2	57,94	
	987	"	58,40	2	56,49	
	1059	"	4,70	1	5,36	
	675	"	51,00	1	48,45	
B	124	"	16,00	2	15,20	
	201	Bosch	9,60	2	4,42	
	293	Land	55,70	4	15,50	
	456	Huis	1,20	15	1,37	18,00
	456 _{1/2}	"	80	15	91	18,00
	458	"	2,90	11	5,51	59,00
	459	Boomgaard	5,70	2	5,31	
C	514	Land	17,40	2	16,35	
	617	"	12,00	2	11,40	
	648	"	11,80	2	11,21	
	764	"	24,50	2	23,27	
B	288 _{1/2}	"	15,50	2	9,18	
A	30	"	22,40	4	10,50	
	818	"	1,00	1	1,14	
	819	"	26,80	1	50,55	
B	451	Schuer	1,50		1,71	
	455	Huis	3,00	15	3,42	18,00
	508 _{1/2}	Land	52,40	5	22,56	
C	559	Land	75,40	1-2	76,71	
	692	"	31,00	2	31,75	
A	116	"	51,40	2	51,59	
	121	"	26,00	2	23,27	
	221	Huis	80	14	91	12,00
	322	Land	10,50	5	7,24	
	425	"	40,00	2	38,00	
	426	Bosch	20	5	6	
B	55	"	56,50	2	16,79	
C	510	Land	52,50	1-2	54,87	
	572 _{1/2}	"	33,40	3	22,49	
	581	"	6,10	5	4,21	
	616	"	45,50	2	43,21	
	616 _{1/2}	Poel	4,70	1	5,24	
	649	Land	14,40	2	15,68	
	650	"	16,20	2	15,39	
	790	"	26,90	2	25,56	
B	581	Tuin	4,20	1	6,01	
	585	Landweg	60	1	44	
	586	Huis	14,50	5	16,55	201,00
	587	Boomgaard	6,50	1	8,45	
	588	Tuin	7,60	1	18,57	
	589	Landweg	60	1	55	
	590	Land	4,10	1	77	
C	537	Land	58,50	1-2	40,25	
A	1092 _{1/2}	"	26,20	1	29,87	

Figuur 20: : Afschrift van de legger bijhorende bij de Poppkaart van Mechelen (UGent, 2018).

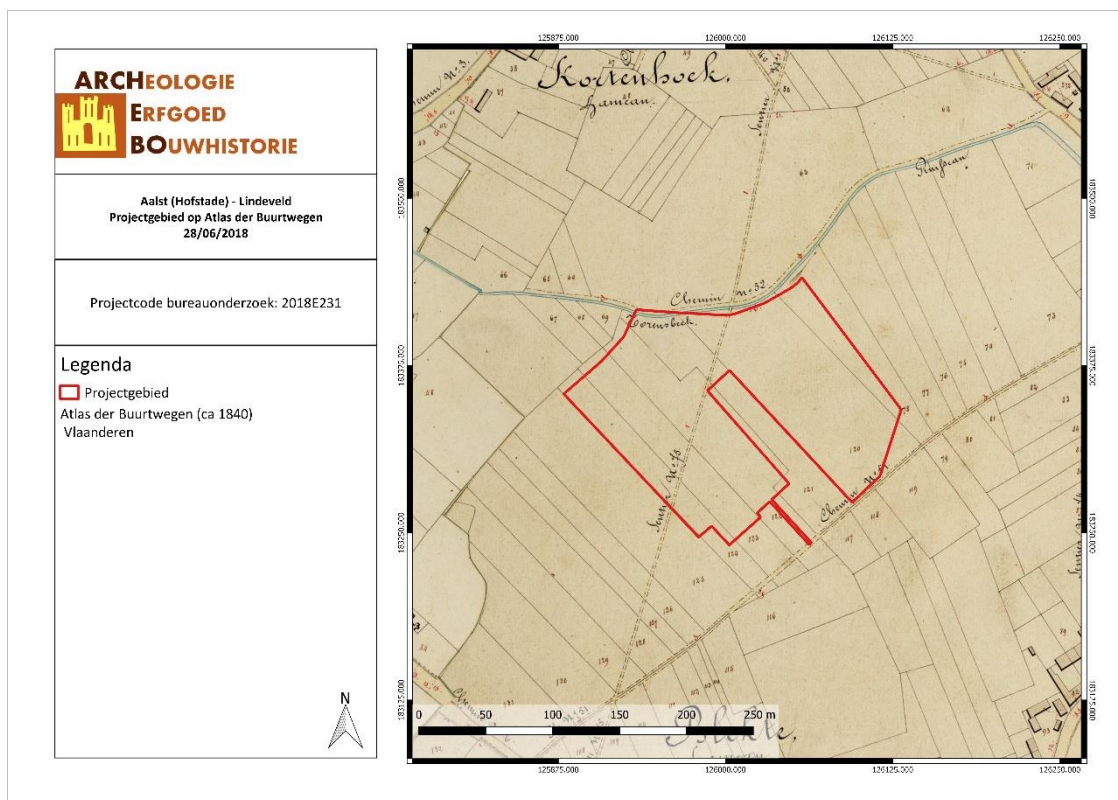
⁹ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2018, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

VERWIJZING naar de CADASTRALE PLAATS.		SOORT DER EIGENDOMMEN.	INHOUDSGROOTTE VAN IEDER PERCEEL.	KLASSERING.	BELASTBAAR INKOMEN van ieder PERCEEL.	
Sectie.	N ^o der Perceelen.				Ongelbouwd.	Gelbouwd.
C	281 ^a	Land	57,40	2	54,55	
	515 ^a	"	24,10		25,45	
	545 ^a	"	10,90	1	12,42	
	587 ^a	"	25,80	1	29,41	
	587 ^a	"	11,40	1	12,99	
	465 ^a	"	59,80	2	56,81	
	558 ^a	"	55,80	1-2	58,51	
	529 ^a	Hooiland	25,20	2	28,75	
	651 ^a	Land	29,50	2	27,81	
	652 ^a	Poel	1,70	1	1,17	
	411	"	1,80	1	1,24	
	412	Land	22,70	2	21,57	
	866	"	7,00	3	4,85	
	868	"	26,10	3	18,01	
	517 ^a	"	2,80	2	2,66	
	559 ^a	"	55,20	1	60,65	
			11,05,30		1598,51	595,00

Figuur 21: : Afschrift van de legger bijhorende bij de Poppkaart van Mechelen (UGent, 2018).

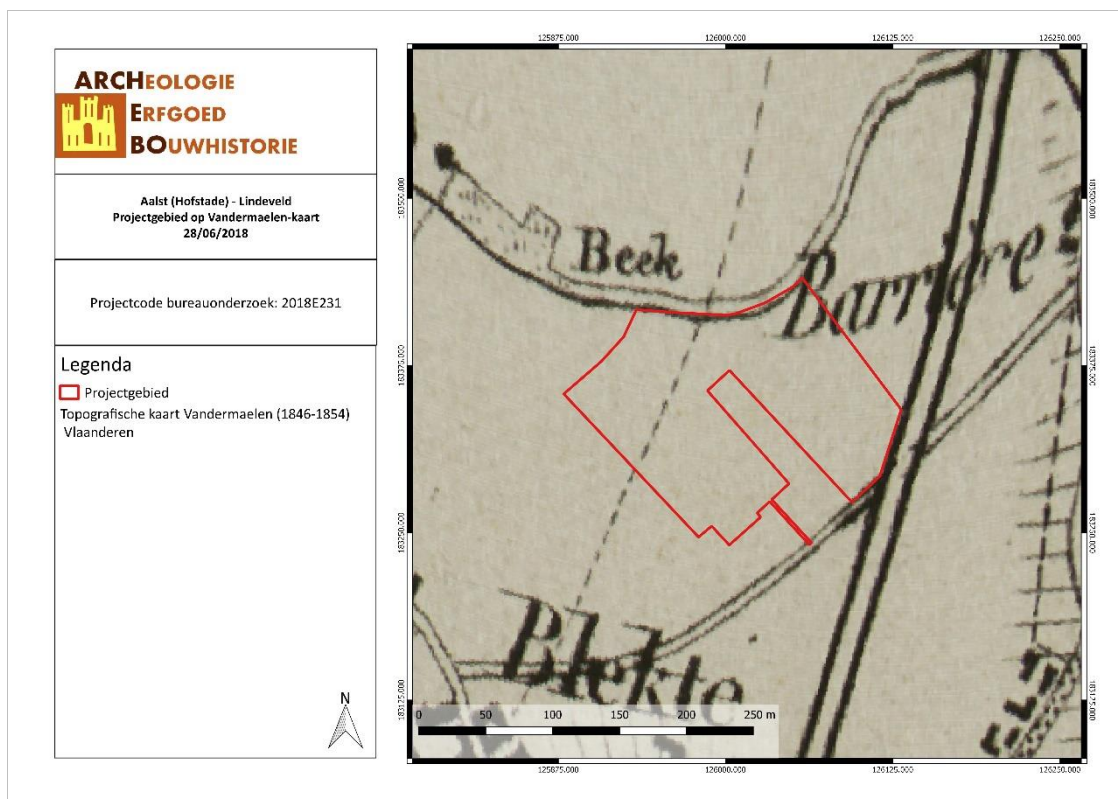
Art. 824. — Callebaut, Franciscus, burgemeester en andere, Hofstade.					
A	92	Land	44,20	2	41,99
	1092	"	55,90	1	65,75
B	106	"	64,80	1	75,87
	166	Hooiland	20,40	3	10,20
	167	"	22,50	3	11,25
C	501	Land	30,20	3	20,84
	522	"	51,50	3	35,40
	251	"	10,60	2	10,07
C	289	"	17,50	2	16,02
	672	Bosch	5,50	2	2,44
	675	Land	31,50	2	29,74
A	752	"	30,40	2	28,84
	889	"	85,20	1-2	89,05
	884	"	2,70	1	3,09
B	892 ^{1/2}	"	14,00	2	15,50
	170	Hooiland	20,90	3	10,45
	559	"	45,90	2	52,55
C	511 ^a	Land	4,05,00		109,20
	228 ^a	"	1,07,00	3	12,83
			7,67,50		697,74

Figuur 22: : Afschrift van de legger bijhorende bij de Poppkaart van Mechelen (UGent, 2018).

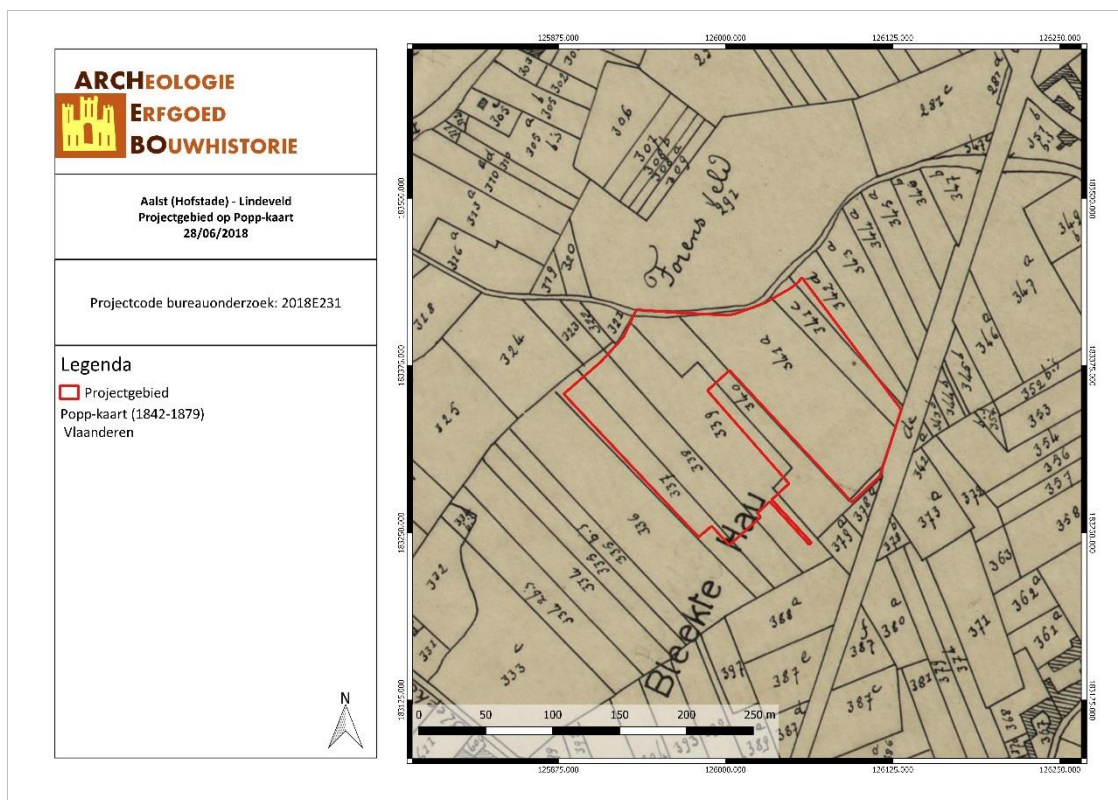
HOLI/18/06/28/15 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2018).

HOLI/18/06/28/16 - Digitale aanmaak

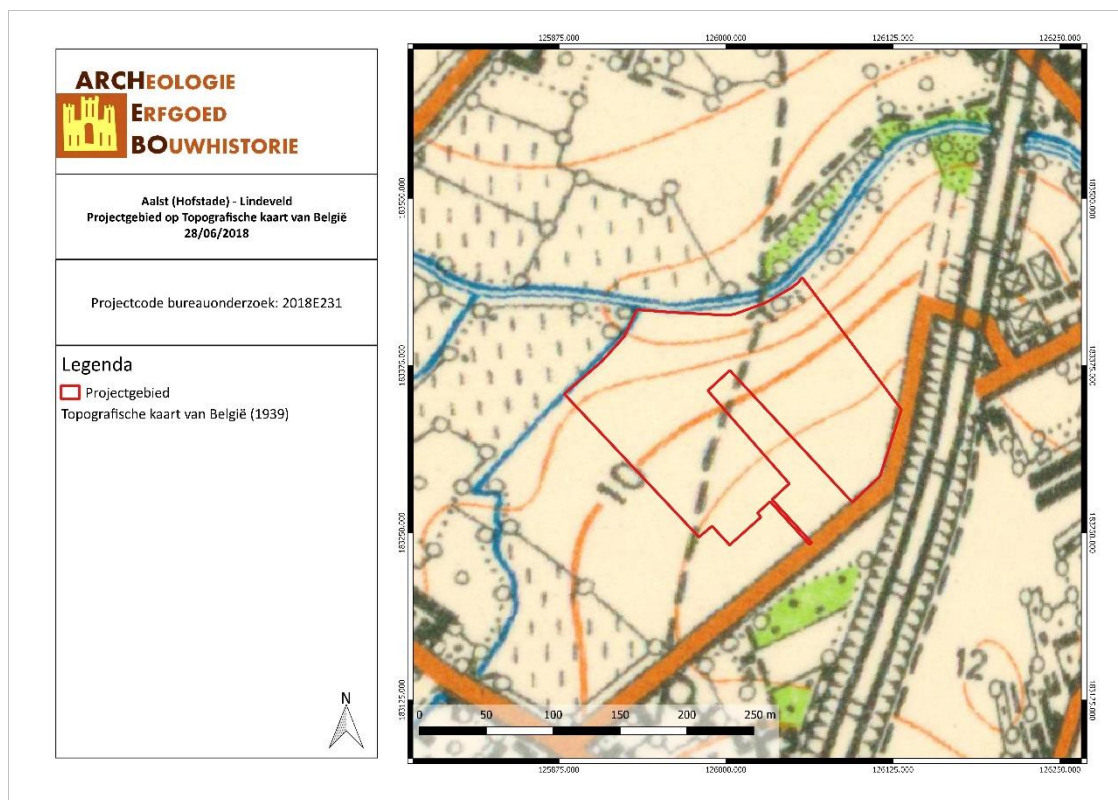
Figuur 24: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2018).

HOLI/18/06/28/17 - Digitale aanmaak

Figuur 25: Situering van het projectgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2018).

Vervolgens worden er topografische kaarten en luchtfoto's uit de 20ste en 21ste eeuw vergeleken. Op de topografische kaart van 1939 is het projectgebied niet specifiek gekarteerd. De voetweg is hier nog steeds aanwezig en het terrein is nog onbebouwd. Op de orthofoto uit 1971 is te zien dat er bebouwing aanwezig is in het zuiden van het projectgebied, verder is het ingenomen door landbouwgrond. De orthofoto uit 1979 – 1990 toont dat de bebouwing is uitgebreid in noordwestelijke richting. Deze situatie blijft ongewijzigd op de orthofoto uit 2000 – 2003. Tenslotte is te zien dat deze bebouwing verdwijnt op de orthofoto uit 2012, enkel bebouwing in het uiterste zuiden van het projectgebied blijft behouden.

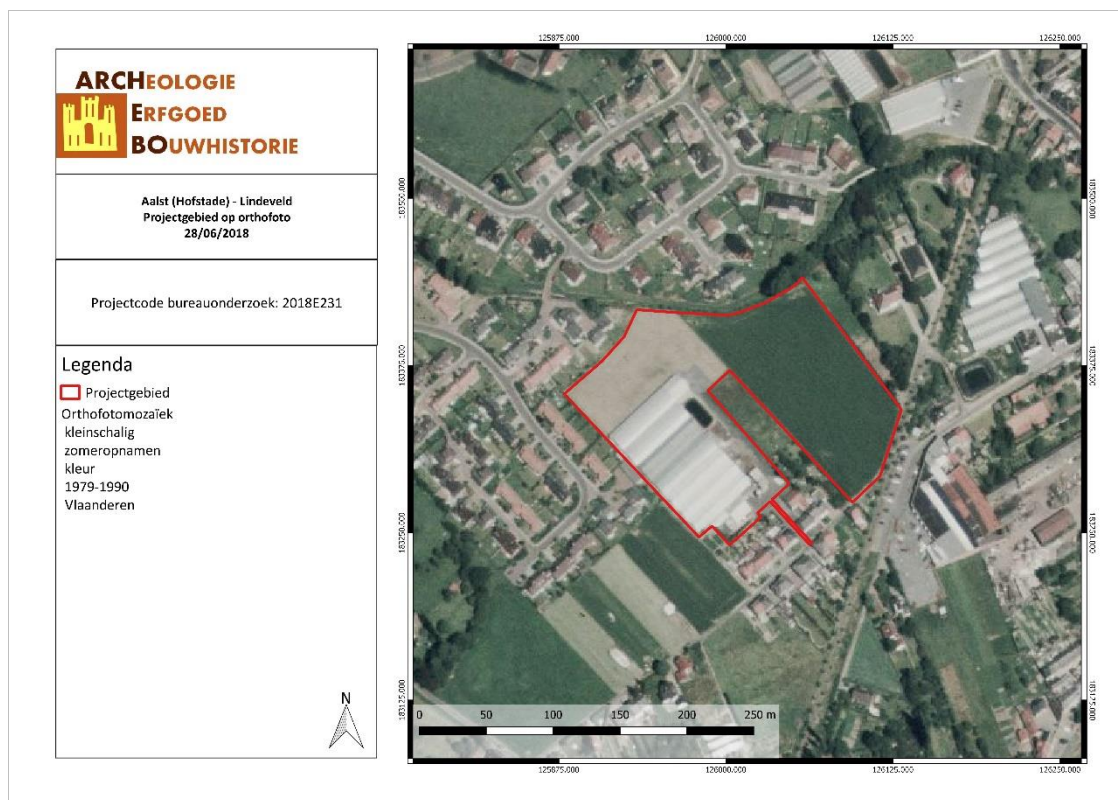
HOLI/18/06/28/18 - Digitale aanmaak

Figuur 26: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2018)

HOLI/18/06/28/19 - Digitale aanmaak

Figuur 27: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 1971 (Geopunt, 2018)

HOLI/18/06/28/20 - Digitale aanmaak

Figuur 28: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2018)

HOLI/18/06/28/21 - Digitale aanmaak

Figuur 29: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2018)

HOLI/18/06/28/22 - Digitale aanmaak

Figuur 30: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 2012 (Geopunt, 2018)

Figuur 31: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 2012 met aanduiding van de recente bebouwing die mogelijk versterking teweeg bracht in de ondergrond. (Geopunt, 2018)

In de volgende pagina's zal getracht worden een (bouw)historisch overzicht te geven van beide gebouwen vanaf de vermoedelijke eerste constructie tot heden. Omwille van beperkingen in het onderzoek is deze informatie echter niet volledig. Voor deze bouwhistorische analyse werden iconografische, cartografische en geschreven bronnen geraadpleegd.

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied mogelijk bebouwing aanwezig was tot 1745 -1748, zoals te zien op de Villaret kaart. Op latere kaarten is geen bebouwing meer aanwezig tot de orthofoto van 1971. Mogelijk was er reeds vroeger bebouwing aanwezig maar deze bevinding kan niet door historische of cartografische bronnen gestaafd worden. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied dan ook spreken van een tot nu toe lage densiteit aan bebouwing. Het projectgebied werd vanaf het einde van de 18de eeuw gebruikt als landbouwgrond.

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Bij een mechanische prospectie werden lijnelementen en een cluster van kleine kuilen en grachten aangetroffen met in sommige sporen laat- en postmiddeleeuwse vondsten. Op 200m ten zuiden werd een Romeinse gebouwplattegrond ontdekt tijdens een opgraving (CAI 30632), waarbij overblijfselen van Romeinse muren, tal van dakpannen en imbrices en inheems aardewerk werden gevonden. Hieronder ligt de CAI-nummer 31965, Hoeve Overmolen, een hoeve met bakstenen gebouwen onder zadeldaken, gegroepeerd in U-vorm rondom een gekasseide binnenplaats, en met alleenstaand molenhuis. Op 300 meter van het projectgebied ligt Hof ter Beke, een Laatmiddeleeuwse site met Walgracht (CAI 155481). Parochiekerk O. -L. -Vrouw-Hemelvaart (CAI 31966) ligt 400m ten oosten, opgravingen in het koor van de gotische kerk brachten sporen van een romaanse en nog oudere voorloper aan het licht. Tijdens de opgraving aan de Steenbergstraat werd een Gallo-Romeinse tempel/fanum (CAI 30268) gevonden. Vlakbij werd ook een Romeinse vondst gedaan, een fibula (CAI 152427) die duidelijk in verband te brengen is met de Romeinse tempel. Op ca. 600m werden door middel van prospectie drie Steentijd vondsten gedaan ten noorden van het projectgebied. Vondst met CAI-nummer 158329 is een onbekend werktuig met steile, directe retouches, CAI-nummer 158317 is een gelijkaardig werktuig en drie afslagen en CAI-nummer 158325 is een fragment van een schrabber en 6 afslagen. Verder ligt er ook nog een site met walgracht (CAI 36337) aan de Zijpstraat. Ten zuiden – zuidwesten van het plangebied ligt een concentratie van steentijdvondsten tussen ca. 600 tot 1000m. Bij CAI nummers 158194, 158178 en 158192 werden bij veldprospectie afslagen gevonden. CAI nummer 158195 zijn twee gepolijste afslagen en een verbrand, onbepaald werktuig. Tenslotte werd tevens bij veldprospectie een kern, twee schrabbers en een fragment van een gepolijste bijl ontdekt. Vlakbij op 1000 meter werd een toevalsvondst gedaan, hier werden Romeinse glasscherven, marmerfragmenten en zandstenen gewichten gevonden. Verder ten zuidwesten werd ook een diversiteit aan lithisch materiaal gevonden, hoewel er geen werktuigen bij waren. Ook ten noordwesten liggen verschillende steentijd vondsten, bij CAI nummer 15328 verschillende afslagen en een kern, bij 158330 een afslag en bij 158331 drie afslagen en een afslagschrabber. Op 1200 meter ten noordwesten werd door middel van veldprospectie een site met walgracht (CAI 30633) gelokaliseerd. Ook ten noorden van het plangebied liggen op ca. 900 meter twee steentijdvondsten. CAI nummer 158327 zijn vier afslagen, waarvan drie verbrand waren en CAI nummer 158326 zijn een kern en acht afslagen. Op ca. 1000 meter ligt Hof te Wachene (155482), een kasteel met bijbehorend hof en kapel, omgeven door een grachtenpartij. Tenslotte werden er via mechanische prospectie paalkuilen en greppels uit de Nieuwe Tijd gevonden.

Op basis van de CAI gegevens kunnen ook archeologische sporen aanwezig zijn binnen het plangebied. Echter door de impact van de landbouw- en bouwactiviteiten, kunnen deze sporen potentieel verstoord geraakt zijn. Geconcludeerd kan worden dat de kans op archeologische sporen op een dergelijke site hoog is gezien de recente vondsten in de directe omgeving.

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van 'Cvba Dewaco - Werkerswelzijn' een bureauonderzoek uitgevoerd. Op het terrein zal door de opdrachtgever eerst de bestaande bebouwing slopen. Op het terrein zal door de opdrachtgever eerst de bestaande bebouwing slopen. De werken bestaan uit de bouw van 42 woningen en een appartementsgebouw in het noorden van het projectgebied. Er wordt een verharde weg voorzien die de woningen met het wegennet verbindt via het noorden en het zuiden van het projectgebied. Er worden twee speelvelden aangelegd, elk bij een cluster woningen. Verder wordt een groen waterlandschap voorzien rondom het appartementsgebouw, dat tevens een publieke zone zal worden. Tenslotte worden er twee bruggen ingepland, één rechtstreeks over de Torenbeek en één over de waterpartij op het projectgebied. De totale oppervlakte van het project (even groot als de perceeloppervlakte) is ca. 26682 m².

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat het projectgebied mogelijks verstoord is bij de constructie van gebouwen in het Zuiden – Zuidwesten van het projectgebied, die gebouwd werden vanaf 1971. Er is geen aspect van het perceel dat onbebouwd of onverstoord blijft. *In situ* bewaring van het archeologisch erfgoed is in dit geval enkel een optie afhankelijk van de diepte van de sporen.

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied mogelijk bebouwing aanwezig was tot 1745 -1748, zoals te zien op de Villaret kaart. Op latere kaarten is geen bebouwing meer aanwezig tot de orthofoto van 1971. Op de Orthofoto van 1979 – 1990 is te zien dat deze gebouwen nog uitgebreid werden en in 2012 bijna geheel weer verdwenen. Mogelijk was er reeds vroeger bebouwing aanwezig maar deze bevinding kan niet door historische of cartografische bronnen gestaafd worden. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied dan ook spreken van een tot nu toe lage densiteit aan bebouwing. Het projectgebied werd vanaf het einde van de 18de eeuw gebruikt als landbouwgrond.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft in hoofdzaak verscheidene Steentijd sites rondom het plangebied waar lithisch materiaal werd aangetroffen. Een Gallo-Romeinse tempel en verschillende middeleeuwse sites met walgracht.

2. Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied mogelijk bebouwing aanwezig was tot 1745 -1748, zoals te zien op de Villaret kaart. Op latere kaarten is geen bebouwing meer aanwezig tot de orthofoto van 1971. Op de Orthofoto van 1979 – 1990 is te zien dat deze gebouwen nog uitgebreid werden en in 2012 bijna geheel weer verdwenen.

3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Geconcludeerd kan worden dat de kans op archeologische sporen op een dergelijke site hoog is gezien de recente vondsten in de directe omgeving. Naar analogie met eerdere opgravingen rondom de Lindeveld, kunnen sporen vanaf de Steentijd tot nu aanwezig zijn.

4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Ter hoogte van de bebouwing die aanwezig was van 1971 tot heden, is er verstoring van de bodem en het bodemarchief te verwachten. Andere verstoringen in het verleden zijn niet in kaart te brengen. De minste verstoringen kunnen verwacht worden in de tot nu onverstoorde groene zone in het noordelijke en oostelijke deel van het perceel.

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van 'Cvba Dewaco - Werkerswelzijn' een bureauonderzoek uitgevoerd. Op het terrein zal door de opdrachtgever eerst de bestaande bebouwing slopen. De werken bestaan uit de bouw van 41 woningen, elk met eigen tuin en een verharde wegen die de huizen met het wegennet verbindt. Verder wordt een groenzone voorzien en wordt de Torensbeek deels omgeleid zodat het doorheen het projectgebied loopt. Er worden twee bruggen over deze nieuwe vertakking voorzien, één voetgangersbrug in hout en één betonnen brug die toegankelijk is voor auto's. Midden in de groenzone wordt nog een groot gebouw ingepland. De totale oppervlakte van het project (even groot als de perceeloppervlakte) is ca. 26682 m².

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft in hoofdzaak verscheidene Steentijd sites rondom het plangebied waar lithisch materiaal werd aangetroffen. Een Gallo-Romeinse tempel en verschillende middeleeuwse sites met walgracht.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied mogelijk bebouwing aanwezig was tot 1745 -1748, zoals te zien op de Villaret kaart. Op latere kaarten is geen bebouwing meer aanwezig tot de orthofoto van 1971. Op de Orthofoto van 1979 – 1990 is te zien dat deze gebouwen nog uitgebreid werden en in 2012 bijna geheel weer verdwenen.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als Ldc, Lca en Lba. In het noorden van het projectgebied ligt een Ldc bodem is een matig gleyige zandleemgrond met sterk gevlekte textuur B horizont. In het centrum ligt een Lca bodem, een zwak gleyige zandleemgrond met textuur B horizont. Tenslotte wordt het overgrote deel wordt gekarteerd als Lba, een droge zandleemgronden met textuur B horizont.

Topografisch gezien ligt het onderzoeksgebied in een gradientzone. Het noordelijk gedeelte grenst aan de Torensbeek met een stuk natte vallei. Naar het zuiden toe gaat de gradiënt over naar een droog plateau. Dit is ook terug te vinden in de bodemsequenties die hydrografisch van klasse d naar b stijgen van noord naar zuid. Dergelijke situatie zorgt voor een groot ecologische variatie, wat een sterke

aantrekkingsfactor kan zijn voor de prehistorische mens. CAI gegevens in de ruimere buurt tonen eveneens aan dat de prehistorische mens deze valleien veelvuldig bezocht.

4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van 'Cvba Dewaco - Werkerswelzijn' een bureauonderzoek uitgevoerd. Op het terrein zal door de opdrachtgever eerst de bestaande bebouwing slopen. De werken bestaan uit de bouw van 41 woningen, elk met eigen tuin en een verharde wegen die de huizen met het wegennet verbindt. Verder wordt een groenzone voorzien en wordt de Torenbeek deels omgeleid zodat het doorheen het projectgebied loopt. Er worden twee bruggen over deze nieuwe vertakking voorzien, één voetgangersbrug in hout en één betonnen brug die toegankelijk is voor auto's. Midden in de groenzone wordt nog een groot gebouw(?) ingepland. De totale oppervlakte van het project (even groot als de perceeloppervlakte) is ca. 26682 m².

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft in hoofdzaak verscheidene Steentijd sites rondom het plangebied waar lithisch materiaal werd aangetroffen. Een Gallo-Romeinse tempel en verschillende middeleeuwse sites met walgracht.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied mogelijk bebouwing aanwezig was tot 1745 -1748, zoals te zien op de Villaret kaart. Op latere kaarten is geen bebouwing meer aanwezig tot de orthofoto van 1971. Op de Orthofoto van 1979 – 1990 is te zien dat deze gebouwen nog uitgebreid werden en in 2012 bijna geheel weer verdwenen.

HOLI/18/06/28/23 - Digitale aanmaak

Figuur 32: Synthesepan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2018).

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de geplande werken het archeologisch bodemarchief zullen verstoren. Dit wordt kort besproken in het 'Programma van maatregelen'.

5 BIBLIOGRAFIE

Bronnen

Maurits Gysseling, *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland vóór 1226* (Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek, 1960).

E. Van Ranst en C. Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart (Schaal 1:20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000).

Online bronnen

ABO nv., "Vooronderzoek Aalst Aalst Wijngaardveld", (ABO nv.), geraadpleegd op 21 juni 2018, <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3582>.

Adede Bvba., "Vooronderzoek Aalst Kortenhoekstraat" (Adede bvba), geraadpleegd op 21 juni 2018, <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/822/>.

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Hofstade [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120314> (geraadpleegd op 21 juni 2018).

Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2018, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

Solva, " Vooronderzoek Aalst Hofstade – Blektestraat" (Solva), geraadpleegd 21 juni 2018, <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3158>.

Solva, "Vooronderzoek Aalst Hofstade – Hekkestraat", (Solva), geraadpleegd op 21 juni 2018, <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/5735>.

VU hbs archeologie, "Vooronderzoek Hofstade (Aalst) – Weyveld" (VUHbs archeologie), geraadpleegd 21 juni 2018, <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/4769>.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2018) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018).....	6
Figuur 4: Huidige toestand van het projectgebied(2DVW Bvba., 2018)	8
Figuur 5: Huidige toestand van het projectgebied (2DVW Bvba., 2018).....	9
Figuur 6: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018).....	9
Figuur 7: Situering van het toekomstplan op het projectgebied (2DVW bvba., 2018)	10
Figuur 8: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2018)	11
Figuur 9: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2018).	13
Figuur 10: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2018).	13
Figuur 11: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in W-O richting (Geopunt, 2018).	14
Figuur 12: Aalst aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2018)	14
Figuur 13: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2018).	15
Figuur 14: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2018).	16
Figuur 15: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2018).....	16
Figuur 16: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2018).	18
Figuur 17: Kaart met aanduiding van het projectgebied en bekrachtigde archeologienota's en nota's(CAI, 2018).....	19
Figuur 18: Detail uit de Villaretkkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018).	21
Figuur 19: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018).	21
Figuur 20: : Afschrift van de legger bijhorende bij de Poppkaart van Mechelen (UGent, 2018).	22
Figuur 21: : Afschrift van de legger bijhorende bij de Poppkaart van Mechelen (UGent, 2018).	23
Figuur 22: : Afschrift van de legger bijhorende bij de Poppkaart van Mechelen (UGent, 2018).	23
Figuur 23: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2018).	24
Figuur 24: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2018).	24
Figuur 25: Situering van het projectgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2018).	25
Figuur 26: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2018) ..	26
Figuur 27: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 1971 (Geopunt, 2018).....	26
Figuur 28: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2018).....	27
Figuur 29: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2018).....	27
Figuur 30: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 2012 (Geopunt, 2018).....	28
Figuur 31: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 2012met aanduiding van de recente bebouwing die mogelijk verstoring teweeg bracht in de ondergrond. (Geopunt, 2018).....	28
Figuur 32: Syntheseplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2018).	33

7 PLANNENLIJST

HOLI/18/06/28/1 - Digitale aanmaak	6
HOLI/18/06/28/2 - Digitale aanmaak	6
HOLI/18/06/28/3 - Digitale aanmaak	9
HOLI/18/06/28/4 - Digitale aanmaak	11
HOLI/18/06/28/5 - Digitale aanmaak	13
HOLI/18/06/28/6 - Digitale aanmaak	13
HOLI/18/06/28/7 - Digitale aanmaak	14
HOLI/18/06/28/8 - Digitale aanmaak	15
HOLI/18/06/28/9 - Digitale aanmaak	16
HOLI/18/06/28/10 - Digitale aanmaak	16
HOLI/18/06/28/11 - Digitale aanmaak	18
HOLI/18/06/28/12 - Digitale aanmaak	19
HOLI/18/06/28/13 - Digitale aanmaak	21
HOLI/18/06/28/14 - Digitale aanmaak	21
HOLI/18/06/28/15 - Digitale aanmaak	24
HOLI/18/06/28/16 - Digitale aanmaak	24
HOLI/18/06/28/17 - Digitale aanmaak	25
HOLI/18/06/28/18 - Digitale aanmaak	26
HOLI/18/06/28/19 - Digitale aanmaak	26
HOLI/18/06/28/20 - Digitale aanmaak	27
HOLI/18/06/28/21 - Digitale aanmaak	27
HOLI/18/06/28/22 - Digitale aanmaak	28
HOLI/18/06/28/23 - Digitale aanmaak	33